

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Sławomir Niedzielak (przewodniczący)

SSN Mariusz Łodko

SSN Paweł Zubert (sprawozdawca)

bez udziału stron,

w sprawie B. P. sędziego Sądu Okręgowego w K.,

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 2020 r.,

zażalenia wniesionego przez adw. W. G. – pełnomocnika sędziego B. P. na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Pierwszego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2020 roku o odmowie przyjęcia zażalenia, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

W dniu 5 czerwca 2020 r. do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek prokuratora z Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej B. P. - sędziego Sądu Okręgowego w K., której Prokuratura Krajowa zamierza przedstawić zarzuty popełnienia dwóch przestępstw z art. 231 § 1 k.k. Jednocześnie wnioskodawca, w oparciu o art. 80 § 2f ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej p.u.s.p.) w złożonym wniosku zawarł zastrzeżenie, że akta sprawy przekazane wraz z wnioskiem nie mogą

zostać udostępnione sędziemu B. P. oraz ewentualnie ustanowionemu obrońcy z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego.

W związku ze sformułowanym zastrzeżeniem, postanowieniem z 23 lipca 2020 roku, sygn. akt I DO 24/20, Sąd Najwyższy w oparciu o art. 80 § 2g ustawy p.u.s.p.:

1. odmówił sędziemu B. P. wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora z Prokuratury Krajowej w sprawie o sygn. akt PK XIV Ds. (...);
2. udostępnił sędziemu B. P. do wglądu treść wniosku prokuratora z Prokuratury Krajowej, sygn. akt PK XIV Ds (...) w siedzibie Sądu.

W dniu 6 sierpnia 2020 r. zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pełnomocnik B. P. adwokat W. G. Zaskarżając rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 wskazanego wyżej postanowienia Sądu Najwyższego z 23 lipca 2020 roku sformułował zarzut obrazy przepisów postępowania mających wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to przepisów art. 80 § 2f i § 2g p.u.s.p. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 41 ust. 2 zdanie pierwsze Konstytucji w zw. z art. 42 ust. 2 Konstytucji oraz art. 5 ust. 4 i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez odmowę wglądu do dokumentów załączonych do wniosku prokuratora o podjęcie uchwały w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (...). Podnosząc powyższy zarzut złożył jednocześnie wniosek o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wyrażenie zgody na wgląd do dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora.

Zarządzeniem z 20 sierpnia 2020 r. na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych Przewodniczący Wydziału Pierwszego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego odmówił przyjęcia zażalenia adw. W. G. – pełnomocnika sędziego B. P. na postanowienie z 23 lipca 2020 r., uznając je za niedopuszczalne z mocy ustawy.

Powyższe zarządzenie zaskarżył w całości na korzyść sędziego B. P. jej pełnomocnik adwokat W. G., a w wywiedzionym zażaleniu sformułował zarzut „naruszenia przepisów postępowania, to jest art. 159 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie, iż na wydane 23 lipca

2020 r. postanowienie nie przysługuje zażalenie, podczas gdy podstawę prawną dla takiego zażalenia stanowi właśnie art. 159 k.p.k., który powinien być stosowany w postępowaniu w przedmiocie uchylenia immunitetu odpowiednio, mając na uwadze treść art. 128 u.s.p. oraz systemową i historyczną wykładnię przepisów ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy o Sądzie Najwyższym". Formułując powyższy zarzut skarżący wniósł o uwzględnienie wywiedzonego zażalenia oraz uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie do rozpoznania zażalenia obrońcy z 6 sierpnia 2020 r. na postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lipca 2020 r. o odmowie wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora o podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Okręgowego w K. B. P.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest niezasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim należy podkreślić, że wbrew twierdzeniom autora zażalenia, postępowanie w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest postępowaniem dyscyplinarnym (zob. w szczególności uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2009 roku, I KZP 5/09, Lex nr 493998 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 9 października 2009 roku, SNO 68/09, Lex nr 1288971), ani postępowaniem incydentalnym w ramach postępowania dyscyplinarnego, choć w toku trwającego postępowania dyscyplinarnego, we wskazanym w ustawie przypadku, może zapaść uchwała w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (zob. art. 119 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych). Postępowanie w przedmiocie rozpoznania wniosku o uchylenie sędziemu immunitetu jest natomiast postępowaniem incydentalnym w toku trwającego postępowania karnego, którego celem jest weryfikacja, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa, a w konsekwencji ewentualne usunięcie negatywnej przeszkody procesowej (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.), uniemożliwiającej przekształcenie postępowania z fazy *in rem* w fazę *ad personam*.

W zakresie odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego w toku postępowania immunitetowego Sąd Najwyższy wyraził pogląd przytoczony przez skarżącego, a wyrażony w uchwale z dnia 27 maja 2009 roku, I KZP 5/09 (Lex nr 493998). Jak się wydaje *prima facie* nie jest również pozbawiony słuszności pogląd zakładający stosowanie wprost przepisów Kodeksu postępowania karnego, z uwagi na to, że uchwała która ma zostać podjęta przez sąd dyscyplinarny zapadnie *de facto* w toku postępowania karnego. Nie ulega jednak wątpliwości, że odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym i przepisów Kodeksu postępowania karnego, a także wprost przepisów Kodeksu postępowania karnego będzie możliwe wyłącznie w odniesieniu do tych kwestii, które nie są uregulowane w przepisach ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Tymczasem kwestia dostępu do materiałów dołączonych do wniosku prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest kwestią uregulowaną w ustawie ustrojowej. Przepis art. 80 § 2f p.u.s.p. wprowadza zasadę jawności tych materiałów dla sędziego, którego dotyczy wnioski oraz w zdaniu drugim – jako wyjątek – prawo prokuratora występującego z wnioskiem do złożenia zastrzeżenia, że dołączone do wniosku dokumenty lub ich część nie mogą być sędziemu udostępnione z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego. Zwrócić należy w tym miejscu uwagę, że prawo do złożenia zastrzeżenia służy wyłącznie prokuratorowi, nie zaś każdemu wnioskodawcy. Jednocześnie przepis art. 80 § 2g powołanej ustawy wprowadza kontrolę sądową zastrzeżenia złożonego przez prokuratora, która jest realizowana przez sąd dyscyplinarny z urzędu, bez konieczności złożenia stosowanego żądania, czy też środka zaskarżenia przez sędziego objętego wnioskiem. Zwrócić należy wreszcie uwagę, że wskazana procedura odpowiada *de facto* procedurze ujętej w przepisie art. 159 k.p.k., który stanowi, że na zarządzenie prokuratora o odmowie udostępnienia akt w postępowaniu przygotowawczym służy stronom zażalenie do sądu. Co istotne, na tym etapie postępowania przygotowawczego, w którym kierowany jest wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, objęty nim sędzia jest w świetle przepisów Kodeksu postępowania karnego wyłącznie osobą podejrzaną, a nie podejrzanym (zob. art. 71 k.p.k.). Tym samym

trudno przyjąć, by winny mu przysługiwać szersze uprawnienia niż innym osobom nie będącym stronami, w szczególności prawo do instancyjnej kontroli postanowienia sądu wydanego na podstawie art. 80 § 2g p.u.s.p.

Ponieważ kwestia dostępu sędziego lub jego pełnomocników do materiałów dołączonych do wniosku prokuratora w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie tego sędziego do odpowiedzialności karnej została uregulowana w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych, w ocenie Sądu Najwyższego nie ma podstaw do odpowiedniego stosowania w tym zakresie przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym oraz przepisów Kodeksu postępowania karnego. Z tego względu trafnie przyjęto w zaskarżonym zarządzeniu, że na postanowienie sądu dyscyplinarnego wydane na podstawie art. 80 § 2g p.u.s.p. nie przysługuje zażalenie.

Podkreślić jednocześnie należy, że w oparciu o stosowany odpowiednio przepis art. 447 § 4 k.p.k., w zażaleniu na uchwałę w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej skarżący może podnosić zarzuty, które będą się odnosić do niezasadnej jego zdaniem odmowy udostępnienia dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora, ponieważ nie mogły one stanowić przedmiotu zażalenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.